তথ যৰ অধকািৰ আইন, ২০০৫

তথ যৰ অধকািৰ আইন (আৰ ট িআই আইন) ক?

তথ যৰ অধিকাৰ আইন, ২০০৫ ভাৰত চৰকাৰ সে বচ ছতা, জবাবদহিতাি, আৰু সুশাসনৰ প ৰসাৰৰ বাব পে ৰণয ন কৰা এক ল যাণ ডমাৰ ক আইন। ই নাগৰকিসকলক ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষৰ হাতত থকা তথ যসমূহ লাভ কৰবিল কৈ ষমতা প ৰদান কৰে, যাৰ ফলত গণতান ত ৰকি প ৰক ৰযি াত তওেঁল কৰ অংশগ ৰহণ বৃদ ধি পায আৰু চৰকাৰী প ৰতিষ ঠানসমূহক জবাবদহি কিৰা হয ।

আইনী কাঠাম :

আৰ টি আই আইনখননোগৰকিক ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষৰ হাতত থকা তথ য লাভৰ অধকািৰ ব যৱহাৰ কৰাৰ বাবে এক আইনী কাঠাম প ৰদান কৰ।ে ই তথ য বচিৰা আৰু লাভ কৰাৰ ব যৱস থা স থাপন কৰ,ে তথ য প ৰদানৰ বাবে ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষৰ বাধ যবাধকতাৰ ৰূপৰখাে দাঙি ধৰ,ে আৰু অমান যতাৰ ক ষতে ৰত আপীল আৰু অভযি গৰ বাবপে ৰক ৰযি াৰ সংজ া দযি ।ে

মূল বধািনসমূহ:

তথ যৰ অধকািৰ:

আৰ টি আই আইনখন ভোৰতৰ প ৰতজিন নাগৰকিক ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষৰ হাতত থকা তথ য লাভ কৰাৰ অধকািৰ প ৰদান কৰা, কছিুমান ব যতকি ৰম আৰু বাধাৰ অধীনত। নাগৰকি সেংশ লষি ট ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষৰ নৰি দষি ট ৰাজহুৱা তথ য বষিয া (পআইঅ')ক লখিতিভাৱ বা বদৈ যুতকিভাৱ তেথ যৰ বাব অনুৰ ধ দাখলি কৰবি পাৰ।

ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষৰ বাধ যবাধকতা:

ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষই ৰকেৰ ড ৰখাট বাধ যতামূলক আৰু তওেঁল কৰ নযি ন ত ৰণত থকা তথ যসমূহ সময মত আৰু স বচ ছভাৱ েপ ৰৱশেৰ সুবধিা প ৰদান কৰবি লাগবি। তওেঁল ক েআৰ ট িআইৰ অনুৰ ধ গ ৰহণ আৰু প ৰক ৰযি াকৰণৰ বাব বেভিনি ন পৰ যায ত পি আই অ' নযুকি তি দিবি লাগবি, আবদেনকাৰীক সহায আগব াব লাগবি, আৰু তথ য প ৰচাৰৰ সুবধিা প ৰদান কৰবি লাগবি।

ব যতকি ৰম আৰু ৰহোই:

আৰ ট আই আইনখনসে বচ ছতাক প ৰসাৰতি কৰলিওে ই কছিুমান ৰহোইক স বীকৃতি দিয়ি যে'ত তথ য প ৰকাশ কৰলিৰোষ ট ৰীয় নৰিপিত তা, ব যক তগিত গ পনীয় তা বা বাণজি যকি স বাৰ থৰ ক ষত হি'ব পাৰ।ে এই ৰহোইসমূহৰ ভতিৰত ৰাষ ট ৰীয় নিৰাপত তা, বদৈশেকি সম পৰ ক, বাণজি যকি গ পনীয় তা, ব যক তগিত গ পনীয় তা, আৰু গ পনীয় কবেনিটে নথ-িপত ৰৰ সতৈজেড তি তথ য অন তৰ ভুক ত।

আপীল আৰু অভযি গ:

আৰ টি আই আইনখনকেনে দ ৰীয আৰু ৰাজ যকি পৰ যায় ত তথ য আয় গ নামৰে জেনাজাত স বতন ত ৰ তদাৰকী সংস থা স থাপন কৰি আইনখন ৰূপায় ণৰ সতৈ জেড তি আপীল আৰু অভযি গৰ বচিাৰ কৰ।ে আৰ টি আইৰ অনুৰ ধ নাকচ হ'ল বো পি আই অ'ই দযি া সঁহাৰতি অসন তুষ ট হ'ল নোগৰকি নেজি নজি তথ য আয় গত আপীল দাখলি কৰবি পাৰ।ে

প ৰভাৱ:

স বচ ছতাৰ দাবীত নাগৰকিক ক ষমতা প ৰদান কৰি আৰ টি আই আইনখন েভাৰতৰ শাসন ব যৱস থা আৰু জবাবদহিতিাৰ ওপৰত পৰৱিৰ তনশীল প ৰভাৱ পলোইছে আৰু ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষৰ পৰা জবাবদহিতি।। ই তথ যৰ অধকি প ৰৱশেৰ সুবিধা প ৰদান কৰছি,ে দুৰ নীত আৰু অপ ৰশাসনৰ দৃষ টান ত উন ম চন কৰিছি,ে আৰু নাগৰকিসকলক গণতান ত ৰকি প ৰক ৰিয় তা অধকি সক ৰিয় ভাৱে অংশগ ৰহণ কৰবিলগৈ সক ষম কৰিছি।

প ৰত যাহ বান আৰু সংস কাৰ:

স বচ ছতা আৰু জবাবদহিত্যিক প ৰসাৰতি কৰাত আৰ ট িআই আইনখনে গুৰুত বপূৰ ণ ভূমিকা পালন কৰছি যেদিও আৰ ট িআইৰ অনুৰ ধৰ প ৰত সিঁহাৰ জিন ৱাত পলম হ ৱা, ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষই সক ৰযি ভাৱপে ৰকাশ নকৰা, আৰ ট িআই কৰ মীসকলক হাৰাশাস ত িবা ভয দখুেৱাই দযি াৰ দৰপে ৰত যাহ বানৰ সন মুখীন হছৈ।ে প ৰয জন আছ

আইনখনৰ ৰূপায় ণ শক তশালী কৰবিল ৈআৰু এই প ৰত যাহ বানসমূহ ফলপ ৰসূভাৱে ম কাবলাি কৰবিল ৈাৰিন তৰ সংস কাৰৰ বাব।ে

উপসংহাৰ:

তথ য লাভৰ অধিকাৰ আইন, ২০০৫, ৰাজহুৱা কৰ তৃপক ষৰ হাতত থকা তথ য লাভৰ বাবে নাগৰকিসকলক ক ষমতা প ৰদান কৰি ভাৰতৰ গণতান ত ৰিক যাত ৰাৰ এক উল লখেয গ য মাইলৰ খুঁটি প ৰতনিধিতি ব কৰ।ে স বচ ছতা, জবাবদহিতিা, আৰু নাগৰকিৰ অংশগ ৰহণক প ৰসাৰতি কৰি আৰ টি আই আইনখন েসুশাসনৰ নীতসিমূহত অৰহিণা য গায আৰু ভাৰতত গণতন ত ৰক শক তশালী কৰ।ে